Punainen Risti
Röda Korset

LAUSUNTO

14.11.2019

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Työ- ja elinkeinojaosto

Suomen Punaisen Ristin lausunto

Asia: HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Teema: Pl 32 - Kotouttaminen vuoden 2020 talousarvioehdotuksessa ja kotoutumisen kehittämishaasteet
- Maahanmuuttajien työllistymisen tilanne ja kehitysnäkymät
- Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllisyyden edistämisen toimenpiteet ja resurssit

Suomen Punainen Risti kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020, ja siihen liittyen maahanmuuttajien työllistymisen kehityksestä sekä kotoutumisen edistämisestä.

Suomen Punainen Risti on viranomaisia tukeva julkisoikeudellinen yhteisö, jonka oikeudellisesta erityisasemasta on Suomessa säädetty lailla (238/2000) sekä sen nojalla annetulla tasavallan presidentin asetuksella (827/2017). Asetuksen 2 §:n mukaan järjestön tarkoituksena on muun muassa suojella kaikissa olosuhteissa elämää ja terveyttä sekä puolustaa ohmisarvoa ja ihmisoikeuksia, auttaa kaikkein heikoimmassa olevia inhimillisen kärsimyksen ehkäisemiseksi ja lievittämiseksi, sekä tukea ja avustaa maan viranomaisia niin rauhan kuin sodan ja aseellisten selkkausten aikana ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Suomen Punainen Risti järjestää maahanmuuttajien kotoutumista tukevaa toimintaa, avustaa maahan saapuvien kiintiöpakolaisten vastaanotossa sekä ylläpitää vastaanottokeskuksia Maahanmuuttoviraston toimeksiannosta.

Suomen Punainen Risti tukee kaksisuuntaista ja varhaista kotoutumista sekä vahvistaa yhteisöjen ja yksilöiden kykyä ottaa vastaan uusia tulijoita sekä valmiuksia toimia rasismia vastaan. Suomen Punainen Risti järjestää maahanmuuttajien kotoutumista tukevaa toimintaa osana pysyviä palvelujaan. Kontti-kierrätystavaratalot työllistävät myös maahanmuuttajataustaisia pitkään työttömänä olleita henkilöitä. Kontin monimuotoinen työyhteisö on hyvä esimerkki kaksisuuntaisen kotoutumisen onnistumisesta ja sopii hyvin myös maahanmuuttajanaisten ensimmäiseksi työpaikaksi.

Suomen Punainen Risti pitää hyvänä, että määrärahoja maahan muuttaneiden aktiiviseen kotouttamiseen lisätään. Kielen omaksuminen on avain kokonaisvaltaiseen kotoutumiseen. Viranomaisten kotouttavan toiminnan lisäksi kolmannen sektorin toimijat tarjoavat laadukkaita ja monipuolisia kotoutumisen tuen toimintamuotoja. Niiden hyödyntäminen onnistuu parhaiten, kun kolmannen sektorin toimijat ovat aktiivisesti mukana ohjaus- ja neuvontapisteiden toiminnassa ja osallistuvat kuntien moniammatillisten osaamiskeskusten toimintaan oman roolinsa mukaisesti.

Suomen Punainen Risti, Keskustoimisto
Tehtaankatu 1 a, 00140 Helsinki, PL 168, 00141 Helsinki
Puhelin 020 701 2000 Faksi 020 701 2310

Finlands Röda Kors, Centralbyrån
Fabriksgatan 1 a, 00140 Helsingfors, PB 168, 00141 Helsingfors
Telefon 020 701 2000 Telefax 020 701 2310

Y-tunnus / FO-nummer 0116988-7

punainenristi.fi
rodakorset.fi

Suomen Punainen Risti kuuluu Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainväliseen liittoon.

Finlands Röda Kors hör till Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen.

Punainen Risti
Röda Korset

LAUSUNTO

14.11.2019

Osaamisen kartoitus tehtävä jo vastaanottokeskuksissa

Suomen Punainen Risti katsoo, että vastaanottokeskuksissa tulisi tehdä turvapaikanhakijoiden osaamisen kartoitus, ja tiedot tulee kirjata valtakunnalliseen tietojärjestelmään siten, että tiedot ovat sekä vastaanottopuolen että kuntapuolen saatavilla. Tiedot palvelisivat sekä vastaanottovaiheen että kunnan/AVI:n alueen kokonaissuunnittelua, mutta myös yksittäistä henkilöä uudessa kotikunnassa, kun hän oleskeluluvan saatuaan hakeutuu TE-toimiston asiakkaaksi. Varhaisen kotoutumisen aikana luotu osaamis- ja ammattiprofiili nopeuttaa kotoutumista sekä ymmärrystä tarvittavista työelämätaidoista.

Turvapaikanhakijoiden mahdollisuutta jäädä sille paikkakunnalle, jossa heillä on hyvät työllistymis- ja osallistumismahdollisuudet tulisi tukea.

Myös turvapaikanhakijoiden ymmärrystä suomalaisista työmarkkinoista, työsuojelusta sekä työntekijän oikeuksista tulisi lisätä. Turvapaikanhakijoilla voi olla vaikeuksia hahmottaa osaamistaan, omaa alaa ja paikkaansa yhteiskunnassa tai suomalaisilla työmarkkinoilla. Työmarkkinat ja työkulttuuri lähtömaassa voivat olla hyvin eri tavalla rakentuneita kuin Suomessa. Lisäämällä tietoisuutta työntekijän oikeuksista ennaltaehkäistään työvoiman hyväksikäyttöä ja työperäistä ihmiskauppaa. Työsuhteeseen liittyvien asioiden selvittely jää usein vastaanottokeskuksen harteille, joiden tehtävä sen ei tulisi olla.

Varhainen kotoutuminen vastaanottokeskuksissa ja kunnissa tuo tehoa kotoutumiseen

Viranomaisten kotouttamistoimenpiteet keskittyvät pääsääntöisesti kielenopetukseen ja koulutukseen tai työnhakuun, ja ovat siten joko työvoimaviranomaisten tai kunnan sosiaaliviranomaisten vastuulla. Sen sijaan kotoutumiseen liittyvät lukuisat muut elementit esimerkiksi kuntiin siirtymisen tai yksinkertaisten arkipäivän asioiden hoitamisen osalta jäävät käytännössä kolmannen sektorin vastuulle. **Viranomais- ja järjestöyhteistyötä sekä molemmin puolista tiedonvaihtoa sekä yhteistä suunnittelua tulisi lisätä toiminnan kaikilla tasoilla.**

Kotouttamisen osaamiskeskus tekee tärkeää työtä tarjotessaan poikkihallinnollista tukea valtion, kuntien ja järjestöjen asiantuntijoille. Eri tahojen sisällöllinen ja toiminnallinen yhteistyö tuo lisää tehoa ja suunnitelmallisuutta kotoutumisen tuen toimenpiteisiin. Järjestöille myönnettävät avustukset kotoutumisen edistämiseen sekä rasisminvastaiseen työhön mahdollistavat uusien hankkeiden käynnistämisen. **Projektimaisuus ja sirpalemaisuus eivät kuitenkaan aina edistä pysyvien kotoutumisen tuen käytäntöjen muodostumista, joten Kotouttamisen osaamiskeskuksen ja kuntien osaamiskeskusten koordinoivan roolin tulisi korostua.**

Työ- ja opiskelulupien saamista helpotettava

Suomen Punainen Risti suosittelee työn tai opiskelun perusteella myönnettävien lupien joustavaa myöntämistä jo maassa oleskeleville, työllistyneille turvapaikanhakijoille ja nk. paperittomille henkilöille, jotka voivat niiden avulla laillistaa oleskelunsa Suomessa.

Suomen Punainen Risti, Keskustoimisto
Tehtaankatu 1 a, 00140 Helsinki, PL 168, 00141 Helsinki
Puhelin 020 701 2000 Faksi 020 701 2310

Finlands Röda Kors, Centralbyrån
Fabriksgatan 1 a, 00140 Helsingfors, PB 168, 00141 Helsingfors
Telefon 020 701 2000 Telefax 020 701 2310

Y-tunnus / FO-nummer 0116988-7

punainenristi.fi
rodakorset.fi

Suomen Punainen Risti kuuluu Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainväliseen liittoon.

Finlands Röda Kors hör till Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen.

Punainen Risti
Röda Korset

LAUSUNTO

14.11.2019

Työhön pääsyä tulisi helpottaa

Maahanmuuttajien pääsyä tuettuihin työllistymistoimiin tulisi nopeuttaa ja samassa yhteydessä pyrkiä järjestämään kielikoulutusta. Kolmannen sektorin tarjoamat työpaikat voisivat tässä olla entistä suuremmassa roolissa, koska työ yhteydessä saatava ohjaus helpottaa sopeutumista.

Kotoutuminen ei onnistu, jos vastaanottava yhteisö tai yhteiskunta on rasistinen tai syrjivä

Suomen Punainen Risti pitää tarpeellisena, että yhdenvertaisuuden edistämiseen sekä rasismin ja syrjinnän ehkäisemiseen kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota ja suunnataan varoja. Kotoutuminen ei voi onnistua syrjivään yhteisöön ja yhteiskuntaan. Kotouttamisresurssit voivat mennä hukkaan, jos rasismin ja syrjinnän ehkäisyä ei huomioida eikä resursoida riittävästi.

Kristiina Kumpula
pääsihteeri

Suomen Punainen Risti, Keskustoimisto
Tehtaankatu 1 a, 00140 Helsinki, PL 168, 00141 Helsinki
Puhelin 020 701 2000 Faksi 020 701 2310

Finlands Röda Kors, Centralbyrån
Fabriksgatan 1 a, 00140 Helsingfors, PB 168, 00141 Helsingfors
Telefon 020 701 2000 Telefax 020 701 2310

Y-tunnus / FO-nummer 0116988-7

punainenristi.fi
rodakorset.fi

Suomen Punainen Risti kuuluu Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainväliseen liittoon.

Finlands Röda Kors hör till Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen.